

ROLUL COMPETENȚELOR GLOBALE ÎN FORMAREA PROFESORULUI

Prof. univ. dr. Elena Lucia MARA
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

***Abstract:** It is essential to share a common meaning of the concept competence before reaching an agreement on which should be the professional teacher key competences that form this framework. This concept has been used with different meanings and, consequently, several authors have found the need to conceptualize it. The OECD (2013) states there are numerous definitions of competence and that there is a lack of agreement in relation to the meaning of certain concepts, such as competences, abilities, standards, and so on. Nevertheless, it notes the fact that, as a result of the analysis of different countries' competences framework, a convergence between them has been observed, regarding what they expect from teachers and other professionals. Competences are closely linked to the ability of an individual to manage complexity, unpredictability and change. Furthermore, in OECD's analysis it has been observed an emphasis on the teachers' ability of adaptation (through the use of different teaching strategies and/or focusing 4 on the possible differences amongst students). This suggests that the importance of equity is reflected in competences frameworks. Occasionally, the term competence is used to refer to their own attributes or contents, objectives, abilities, skills and so on. In the same document, it is stated that the term skill is understood differently throughout literature. Sometimes, skill is used as a synonym of competence, whereas in other occasions it has a different meaning. According to the OECD's document, the term skill currently has a wider and more complex meaning. In addition, it is used in current projects as a synonym of competence. When a difference between the concepts skill and competence is made, a skill is generally understood as the ability of solving tasks and problems, whereas a competence refers to the ability of adequately applying learning outcomes in a defined context. That is, competences consist in solving situations and giving an answer to the challenges of a specific and determined context.*

Keywords: *competences, adaptation, skills, tasks, formation, teacher*

Competența globală este un concept multidimensional care necesită o combinație de cunoștințe, aptitudini, atitudini și valori aplicate cu succes problemelor globale sau situațiilor interculturale. Problemele globale se referă la cele care afectează toți oamenii și au implicații profunde pentru generațiile actuale și viitoare. Situațiile interculturale se referă la întâlnirile față în față, virtuale sau mediate cu persoane care sunt percepute ca provenind dintr-un mediu cultural diferit. Dezvoltarea competenței globale este un proces care durează toată viața, dar pe care educația îl poate modela. PISA 2018 evaluează locul în care se află elevii de 15 ani în acest proces și dacă școlile lor abordează în mod eficient dezvoltarea competenței globale.

Școlile joacă un rol crucial în a ajuta tinerii să-și dezvolte competențe globale. Ele pot oferi tinerilor oportunități de a examina critic evoluțiile globale care

sunt semnificative atât pentru lumea în general, cât și pentru propria lor viață. Școlile pot asigura elevilor cum să utilizeze în mod critic, eficient și responsabil informațiile digitale și rețelele sociale platforme. Școlile pot încuraja sensibilitatea și respectul intercultural, permițând elevilor să se angajeze în experiențe care încurajează o apreciere pentru diverse popoare, limbi și culturi¹. Școlile sunt și ele poziționate unic pentru a spori capacitatea tinerilor de a înțelege locul lor în comunitate și lumea, precum și pentru a-și îmbunătăți capacitatea de a judeca și de a lua măsuri.

Din perspectiva *curriculumului centrat pe competențe*, în bibliografia de specialitate actuală sunt definite noi roluri pe care trebuie să și le asume profesorul sau pe care se recalibrează o parte din rolurile tradiționale ale acestuia. Reținem, în acest sens, tipologia propusă în *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului Național* Cadrul de referință al Curriculumului Național – Proiectul CRED, București, 2020.

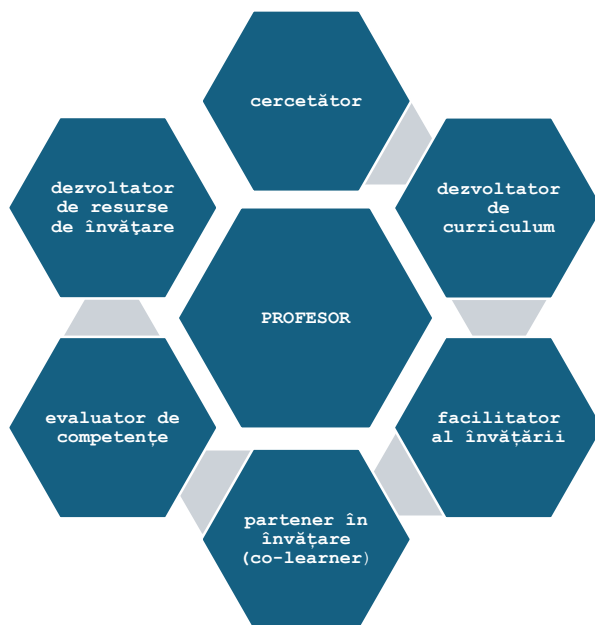

Fig.1 Rolurile profesorului CRED

¹ J. Bennett, *Towards ethnorelativism: A developmental model of intercultural sensitivity*, in Paige, M. (ed.), *Education for the intercultural experience*, Intercultural Press, Yarmouth, ME, 1993, <https://www.amazon.com/Education-Intercultural-ExperiencePaige/dp/1877864250>; C. Sinicrope, J. Norris and Y. Watanabe, *Understanding and Assessing Intercultural Competence: A Summary of Theory, Research and Practice, Technical Report for the Foreign Language Program Evaluation Project*, Second Language Studies, Vol. 26/1, 2007, pp. 1-58, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download;jsessionid=D8D4BDBE0C5918D895EFC04B36C738E4?doi=10.1.1.517.1193&rep=rep1&type=pdf>.

Centrul CRED pentru educație globală notează cinci motive pentru care **competența globală** este importantă și pentru care ar trebui să implicăm tinerii acum în experiențe de învățare care se concentrează pe dezvoltarea acestor abilități, atitudini și dispoziții. Am adăugat un beneficiu suplimentar.

1. Competența globală este setul de instrumente pe care un cetățean productiv și implicat îl utilizează pentru a face față problemelor și oportunităților lumii. În curriculum, competența globală îi provoacă pe elevi să investigheze lumea, să ia în considerare o varietate de perspective, să comunice idei și să întreprindă acțiuni semnificative. Un curriculum axat pe dimensiunea globală îi implică pe elevi în propria lor învățare și îi motivează să depună eforturi pentru cunoaștere și înțelegere. Iar un elev curios și inspirat se străduiește să învețe mai mult în școală și în afara ei.

2. O nouă generație de elevi necesită competențe diferite de cele ale generațiilor anterioare. Lumea se schimbă rapid. Granițele – atât literale, cât și figurative – se schimbă și chiar dispar cu totul. Cultura care odinioară trăia la celălalt capăt al lumii trăiește acum chiar lângă bloc. Capacitatea de a prospera în acest mediu nou și în schimbare rapidă este întemeiată pe un curriculum axat pe glob.

3. Mai mult ca niciodată, acțiunile individuale se răspândesc în întreaga lume. Preocupările legate de mediu, schimbările economice, sărăcia globală, creșterea populației, drepturile omului și conflictele politice pot părea iremediabile și copleșitoare, însă ele necesită în mod absolut o acțiune atentă. În cadrul unui curriculum orientat la nivel global, elevii învață că lumea are nevoie ca ei să acționeze și că ei pot face diferența.

4. Competența globală integrează cunoștințele despre lume și abilitatea de aplicare cu dispoziția de a gândi și de a se comporta productiv. Competența globală nu se limitează la cunoașterea altor culturi și a altor perspective. Pe lângă cunoașterea lumii, un cetățean competent la nivel global prezintă obiceiuri precum gândirea critică, optimismul rațional, inovarea, empatia și conștientizarea influențelor culturii asupra comportamentului individual și a evenimentelor mondiale.

5. Succesul în carieră și în viață va depinde de competența globală, deoarece cariera și viața se vor desfășura pe scena globală. Deja, guvernul, mediul de afaceri și instituțiile culturale sunt chemate să rezolve problemele lumii în mod cooperativ. Implicarea în aceste provocări necesită cunoștințe de nivel înalt și abilități de gândire, precum și o înțelegere lingvistică și culturală comună. În cadrul unui curriculum orientat la nivel global, elevii se pregătesc să abordeze problemele din perspective multiple și să se dezvolte într-un viitor global.

6. Lucrul *cu* și construirea *de* relații cu oameni care au medii diferite adaugă sens, profunzime și bucurie vieții tale. Perspectivele și viziunile asupra lumii variate ne îmbunătățesc propriile înțelegeri și construcții (atât mentale, cât și sociale).

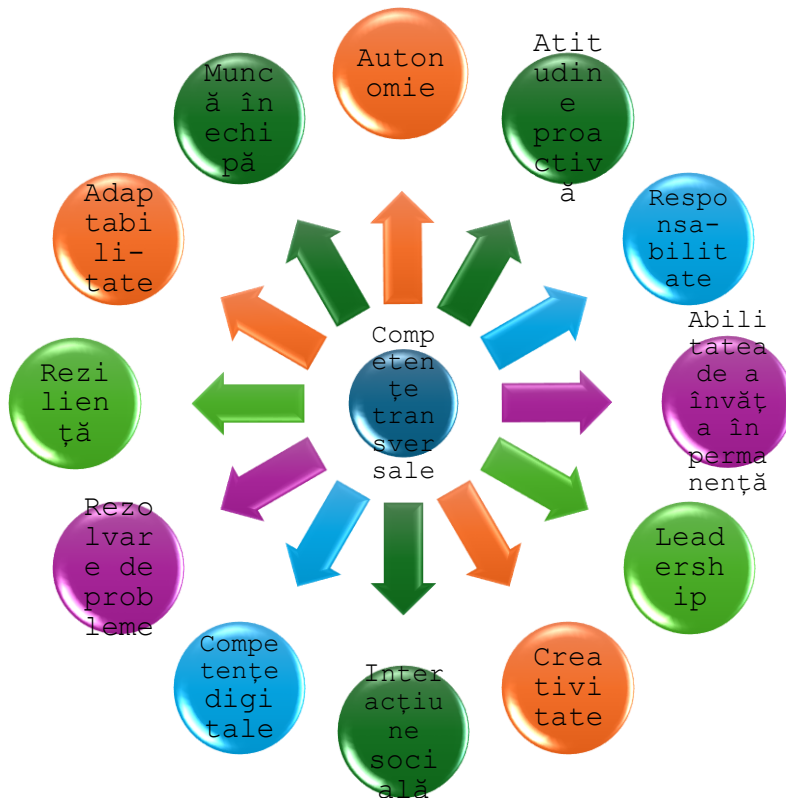

Fig.2 Model propus de *Digital Society and Social Dynamics*, 2020

Pentru a-ți croi drum într-o lume complexă este nevoie de o gamă largă de cunoștințe, abilități și practici. David Young² de la Participate analizează următoarele competențe prioritare:

1. **Aprecierea culturii.** Elevii își văd propriile culturi ca puncte forte, caută să înțeleagă culturile altora, sunt conștienți de asemănările și diferențele dintre culturi și înțeleg că valorile și comportamentele sunt adesea legate de culturi.
2. **Evaluarea informațiilor.** Elevii pun în mod regulat la îndoială informațiile ușor accesibile pentru a căuta o înțelegere mai profundă și evaluează cu atenție materialele și perspectivele, mai degrabă decât să accepte lucrurile la valoarea nominală.
3. **Competențe de comunicare interculturală.** Elevii fac schimb eficient de idei cu colegii și adulții din medii diferite – fie virtual, fie în persoană – și au abilitățile necesare pentru a intra în comunități și spații noi.

² <https://www.gettingsmart.com/2017/09/05/educating-for-global-competence-6-reasons-7-competencies-8-strategies-9-innovations/>, accesat la data de 4 august 2024, ora 21.45.

4. **Abilități de asumare a perspectivei.** Elevii dau dovadă de curiozitate și empatie și pot manifesta compasiune pentru perspectivele altora.
5. **Umilință inteligentă.** Elevii înțeleg că cunoștințele lor nu sunt finite și apreciază cât de mult mai este de învățat despre lume. Elevii înțeleg grandoearea lumii și complexitatea acesteia.
6. **Gândire divergentă.** Elevii văd soluții alternative sau originale la problemele existente și pot concepe lumea în mod diferit de cum există în prezent.
7. **Alfabetizare tehnologică.** Elevii utilizează și explorează tehnologiile existente pentru a comunica și a colabora cu alții, precum și pentru a învăța și a împărtăși idei și informații noi. Elevii creează noi tehnologii sau descoperă noi utilizări pentru tehnologii care îi ajută pe ei și pe alții să navigheze în lumea lor.

În Educație pentru competență globală: *Preparing our Youth to Engage the World* (Pregătirea tinerilor noștri pentru a se implica în lume), Asia Society expune aceste motive pentru pregătirea în vederea competenței globale și detaliază exact cele patru abilități pe care le consideră a fi cele ale elevilor competenți la nivel global:

1. **Investigarea lumii** dincolo de mediul lor apropiat: încadrarea problemelor semnificative și efectuarea de cercetări bine elaborate și adecvate vârstei.
2. **Recunoașterea perspectivelor**, ale celorlalți și ale lor proprii: articularea și explicarea acestor perspective cu atenție și respect.
3. **Comunicarea eficientă** a ideilor cu audiențe diverse: trecerea peste barierele geografice, lingvistice, ideologice și culturale.
4. **Măsurile pentru a îmbunătăți condițiile:** să se privească pe ei înșiși ca actori în lume și să participe în mod reflexiv.

Cele patru dimensiuni ale competenței globale sunt susținute de patru factori inseparabili: **cunoștințe, aptitudini, atitudini și valori**. De exemplu, examinarea unei probleme globale necesită cunoașterea unei anumite probleme, abilitățile de a transforma aceasta conștientizarea într-o înțelegere mai profundă și atitudinile și valorile pentru a reflecta asupra problemei din multiple perspective culturale, ținând cont de interesul tuturor părților implicate.

Educația eficientă pentru competența globală oferă studenților posibilitatea de a se mobiliza și de a-și folosi împreună cunoștințele, abilitățile, atitudinile și valorile în timp ce fac schimb de idei despre o problemă globală în sau în afara școlii sau în timpul interacțiunii cu oameni de diferite culturi medii (de exemplu, angajarea într-o dezbatere, chestionarea punctelor de vedere, solicitarea de explicații sau identificarea direcțiilor pentru o explorare și acțiune mai profundă). O comunitate școlară care dorește să cultive competența globală ar trebui să se concentreze pe clare obiective de învățare gestionabile. Aceasta înseamnă angajarea tuturor educatorilor pentru a reflecta asupra subiectelor de predare care sunt semnificative la nivel global, tipurile de abilități care favorizează o înțelegere mai profundă a lumii și facilitează interacțiunile respectuoase în contexte multiculturale, atitudinile și valorile care conduc învățarea autonomă și inspiră acțiuni responsabile.

Competența globală îi poate ajuta pe tineri la:

- dezvoltarea conștientizării culturale și a interacțiunilor respectuoase în societăți din ce în ce mai diverse;
- să recunoască și să provoace prejudecățile și stereotipurile culturale și să faciliteze viața armonioasă în comunități multiculturale;
- pregătirea pentru lumea muncii, care necesită din ce în ce mai mult indivizi care sunt comunicatori eficienți, care sunt deschiși către oameni din medii culturale diferite, pot construi încredere în echipe diverse și pot demonstra respect pentru ceilalți, mai ales că tehnologia continuă să faciliteze conectarea pe o conexiune/scară globală;
- valorificarea spațiilor digitale interconectate în mod inerent: pun sub semnul întrebării reprezentările media părtinitoare și își exprimă vocea în mod responsabil online;
- preocuparea față de problemele globale: se angajează în abordarea provocărilor sociale, politice, economice și de mediu.

Căutăm să educăm absolvenți care sunt pregătiți să analizeze provocările globale complexe, să colaboreze respectuos și eficient cu oameni din medii diverse și să ia măsuri locale responsabile, după luarea în considerare a contextelor globale contemporane. Acest lucru necesită ca studenții noștri să fie echipați cu cunoștințele, abilitățile și atitudinile care le permit să aducă judecată și acțiune într-o lume în schimbare rapidă și interconectată. Competența globală începe cu curiozitatea – curiozitate pentru alte culturi, istorii, politică, geografii și credință. Implică o deschidere către descoperirea diferențelor culturale și o dorință de a risca și de a trece în afara zonei de confort în acest proces. Este nevoie de capacitatea de a înțelege condițiile, problemele, oportunitățile și tendințele lumii predominante printr-o lentilă interdisciplinară pentru a înțelege problemele în complexitatea lor surprinzătoare.

Competența globală necesită abilități de comunicare eficiente – atât lingvistice, cât și interculturale – pentru a se angaja în interacțiuni deschise, adecvate și eficiente cu oameni din medii diferite. Ea îi echipează pe indivizi să treacă de la a învăța despre lume la a face diferența în ea. Ei sunt gata să ia decizii, să ia măsuri și să contribuie pozitiv la comunitățile lor în moduri care sunt intenționate, etice și construite pe integritate. Universitățile sunt măsurate prin natura globală a problemelor și oportunităților pe care studenții lor sunt pregătiți să le abordeze. Aceste probleme depășesc granițele naționale. Acesta este un proces pe tot parcursul vieții – nu există un punct în care un individ devine competent la nivel global – care ne readuce la acea trăsătură fundamentală: curiozitatea. De fapt, sperăm că curiozitatea studenților noștri nu este niciodată satisfăcută, ci continuă să crească pe măsură ce competența lor crește.

Competența globală necesită, de asemenea, **capacitatea de a înțelege condițiile**, problemele și tendințele mondiale predominante și printr-o lentilă interdisciplinară, pentru a înțelege interconexiunea problemei și temele sale largi, precum și nuanțele subtile. Un avantaj competitiv va reveni acelor studenți care știu ce se întâmplă în lume, pot înțelege interconexiunea dintre sistemele de mediu, financiare, sociale și alte sisteme și pot înțelege cum este echilibrul relativ de putere

dintre societăți și culturi, având consecințe semnificative pe termen scurt și lung. Educarea elevilor pentru competență globală necesită implicare substanțială, adecvată dezvoltării în timp, cu complexitățile lumii.

Învățarea *despre* și *cu* lumea are loc în interiorul și în afara școlii și este munca unei vieți. Elevii competenți la nivel global învață pe tot parcursul vieții. Ei sunt capabili să se adapteze și să contribuie cu cunoștințe și înțelegere într-o lume care evoluează constant și rapid. Competența globală este o schimbare crucială în înțelegerea noastră asupra scopului educației într-o lume în schimbare. Studenții de pretutindeni merită oportunitatea de a reuși în economia globală și de a contribui drept cetățeni globali. Trebuie să modelăm un răspuns educațional mai creativ și mai vizionar la lumea interconectată a secolului 21, începând de acum.

Bibliografie

- BENNETH, J., *Towards ethnorelativism: A developmental model of intercultural sensitivity*, in M. Paige (ed.), *Education for the intercultural experience*, Intercultural Press, Yarmouth, 1993.
- OECD, PISA 2018 Draft Reading Framework, OECD, Paris, 2016.
- POPP, S., RYAN, J., THOMPSON, M., *The critical role of anchor paper selection in writing assessment*, Applied Measurement in Education, Vol. 22/3, 2009.
- SINICOPE, C., NORRIS, J., WATANABE, J., *Understanding and Assessing Intercultural Competence: A Summary of Theory, Research and Practice, Technical Report for the Foreign Language Program Evaluation Project*, Second Language Studies, Vol. 26/1, 2007.
- VOSEN, H., J. PIOTROTOWSKI, J., VALKENBURG, M., *Development of the Adolescent Measure of Empathy and Sympathy (AMES)*, Personality and Individual Differences, Vol. 74, 2015, pp. 66-71.
- WILLIAMS-GUALANDI, D., *Intercultural Understanding: What Are We Looking for and How do we Assess What We Find*, International and Global Issues for Research, No. 2015/7, University of Bath, 2015.
- WILLINGHAM, D., *Critical Thinking: Why Is It So Hard to Teach ?*, Arts Education Policy Review, Vol. 109/4, 2008.
- <https://www.gettingsmart.com/2017/09/05/educating-for-global-competence-6-reasons-7-competencies-8-strategies-9-innovations/>, accesat la data de 4 august 2024.